

تجلی مفهوم تقدس در تلاقی خوشنویسی و کتیبه نگاری اسلامی

ستاره احسنت* محمد مهدی گودرزی سروش**

تاریخ دریافت مقاله: ۹۵/۳/۳۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۶/۲/۹

چکیده

خوشنویسی اسلامی تجلی گاهی است که رسالتش بیان مادی و زمینی مفاهیم آسمانی برگرفته از کلام وحی است؛ آن چنان که اصول و قواعد حاکم بر صورت آن حقیقت معنوی وحدت در کثرت را متعین ساخته و کلمات و عبارات روحانی برخاسته از کتاب و سنت حکایت از حقایق ازلی و ابدی دارد. این چنین هنری که واسطه تجلی امر قدسی است واجد خصیصه تقدس نیز هست. به نظر می رسد کتیبه نگاری نیز به واسطه تلاقی با خوشنویسی و بستر ظهور مفاهیم الوهی و معنوی، از این دریافت قدسی بی بهره نباشد. هدف این پژوهش، بررسی نظری عوامل و عناصر مرتبط با این موضوع و روش تحقیق، توصیفی - تحلیلی می باشد که در راستای مطالعات کتابخانه ای و میدانی، سعی در جهت برشمردن خصوصیات امر قدسی در رمزوارگی حروف خوشنویسی داشته و نحوه و ضرورت امکان انتقال خصیصه تقدس از خوشنویسی به کتیبه نگاری اسلامی با تکیه بر نمونه کتیبه نگاری های مسجد و کیل شیراز بیان می گردد. نتایج حاصل از پژوهش حکایت از آن دارد که خوشنویسی اسلامی به واسطه تلاقی با کتیبه نگاری، اگرچه با زبان صوری متفاوت، لکن، وحدتی هماهنگ را در بیان مفاهیم الهی و قدسی باطنی خویش آشکار نموده و گویی در کالبدی یکپارچه و پوشیده از رمزوارگی عینی، به بیانی مشترک از مفهوم توحید و تجلی امری قدسی می انجامند.

واژگان کلیدی

تقدس، خوشنویسی اسلامی، رمزوارگی حروف، کتیبه نگاری.

* دانشجوی دکتری تخصصی فلسفه هنر، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان، ایران
Email: st.ahsant@gmail.com

** استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان، ایران (نویسنده مسئول)
Email: goodarzisoroush@gmail